

«ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΝΑΛΟΓΙΚΩΣ ΣΥΝΑΜΦΟΤΕΡΟΝ»

Η ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΘΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΥΘΥΝΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΚΚΟΠΗ ΤΟΥ ΓΟΡΔΙΟΥ ΔΕΣΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

- Η υπό της Πρωτοθρόνου και Πρωτεύθυνου καθηγιασμένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπόλεως Εκκλησίας επίλυση του λεγομένου εκκλησιαστικού «Γεωργιανού Ζητήματος» διά της χορηγήσεως του αυτοκεφάλου εκκλησιαστικού διοικητικού καθεστώτος στην θυγατέρα Ορθόδοξη εν Γεωργία Εκκλησία διδάσκει τον τρόπο για την άρση των σχισμάτων και την ενότητα της Ορθοδόξου εν Ουκρανία Εκκλησίας.

Προαιώνιο το χρέος και αδιαπραγμάτευτο το προνόμιο της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, η οποία, ως γράφει ο Οικουμενικός Πατριάρχης Φιλόθεος προς τον Ρωσίας Θεόγνωστο, σε σχετικό πατριαρχικό και συνοδικό έγγραφο αυτού: *«Η αγία του Θεού καθολική και αποστολική Εκκλησία κατά την δοθείσαν αυτή άνωθεν, Χριστού χάριτι, αήττητον ισχύν τε και δύναμιν επί το λυσιτελέστερον αεί τα πάντα διοικονομουμένη, και εις πάσας μεν τας εκασταχού ευρισκομένας αγιωτάτας εκκλησίας ενδείκνυται την φροντίδα ταύτης και επιμέλειαν, όπως αν αύται καλώς και κατά τον του Κυρίου νόμον διοικούντο και διεξάγοιντο, πολλώ δε πλέον φροντίζει και προμηθεύεται των πόρρω που και μακράν διακειμένων τοιούτων αγιωτάτων εκκλησιών, πλήθει πολυανθρώπου έθνους και υπεροχή ρηγικής εξουσίας διαφερουσών, τα προσήκοντα εαυτή διαπραττομένη και οφειλόμενα, ένθα μάλιστα το προκειμένον εστι σπούδασμα ψυχών, αγιασμός και ωφέλεια».*

Ουδείς δύναται ή και δικαιούται - πολλώ δε μάλλον οι υπό την τυραννία του επάρατου εθνοφυλετισμού διατελούντες εκκλησιαστικοί εν Μόσχα ηγήτορες - να μεμφθούν το Πρωτόθρονο και Πρωτεύθυνο Οικουμενικό Πατριαρχείο ότι ενεργεί υπερорίως επειδή μεριμνά και αυτοαναλούται σταυρικώς και αυτοθυσιαστικώς για την εν Χριστώ ενότητα της εν Ουκρανία Ορθοδόξου Εκκλησίας. Το ύψιστο, απαράγραπτο, απαραμείωτο και αδιαπραγμάτευτο αυτό προνόμιο του Οικουμενικού της Ορθοδοξίας Θρόνου ασκείται για την επίτευξη της πολυποθήτου πανορθοδόξου ενότητας. Σε σχετικό δε εκκλησιαστικό πατριαρχικό και συνοδικό έγγραφο μαρτυρείται ότι: *«...ο της Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχικός Θρόνος, άτε δη Οικουμενικός ων, προνόμιον έκπαλαι κέκτηται παρά των θείων και ιερών κανόνων εις τας εκασταχού της Οικουμένης Εκκλησίας, τα παρεμπύπτοντα εν αυταίς εκκλησιαστικά αναγκαία ζητήματα διερευνάν και εξετάζειν, πολλώ μάλλον ενταύθα, εν τη οικεία ταύτη μεγαλουπόλει, εν η εστήρικται κρίσει Θεού και ψήφω βασιλική ο τοιούτος βασιλικός θρόνος...».* Ο δε αίδιμος εν Οικουμενικούς Πατριάρχαις Σαμουήλ ο Α' (1776) αναφερόμενος στο αρχidiaκονικό προνόμιο του Αποστολικού, Πατριαρχικού και Οικουμενικού Θρόνου να ενεργεί κενωτικώς και αυτοθυσιαστικώς υπέρ της ευσταθείας των κατά τόπους Αγιωτάτων του Θεού Εκκλησιών γράφει ότι ο Πρώτος αυτός εν Ορθοδόξοις όντως Πρωτόκλητος Θρόνος του Στάχυος ότι, *« κατά το ανέκαθεν προνόμιον του Αγιωτάτου Αποστολικού Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου, όστις είωθεν όλαις φροντίσι και προνοητικαίς επισκέψεσι χείρα βοηθείας ορέγειν, προνοείσθαι τε και περιποιείσθαι τας βοηθείας δεομένας εκασταχού επαρχίας τε και παροικίας».*

Υπομιμνήσκοντες τα αυτονόητα στους μεθ' υποκρισίας αποφαινομένους ηγήτορες της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας παραθέτουμε τα γραφόμενα του αιοδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου Παΐσιου Β΄ προς τον Αλεξανδρείας Ματθαίο, ο οποίος αναφέρει ρητώς ότι: *«Η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, προς τοις άλλοις προνομίοις, και την των απασών των εκκλησιών μέριμναν πρώτιστον προνόμιον έχουσα, οία κοινή φιλόστοργος μήτηρ και κεφαλή ου μόνον των εγγύς, αλλά και των πόρρω μελών τε και μερών αυτής, σοφώς τε και κηδεμονικώς προνοουμένη και επίσης πάσι τε και πάσαις τας μητρικάς αυτής αγκάλας εφαπλουμένη και αναλόγως τας δωρεάς τε και χάριτας επιχορηγούμενη, διάφοροις αντιληπτικοίς τρόποις αντιλαμβάνεσθαι τούτων, είωθεν ώστε μηδεμίαν των καθηκόντων αυτής στερίσκεσθαι· ουδέν γαρ παρ' αυτή απρονόητον και ατημέλητον...»*.

Ουδεμία εκκλησιαστική πρωτοβουλία πανορθόξου εμβελείας και σημασίας του Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριαρχείου είναι *«απρονόητη και ατημέλητη»*, αλλά τουναντίον εδράζεται αστασιάστως, αμεταθέτως και ακλονήτως επί της εδραίας εκκλησιολογικής και κανονικής βάσεως του πανορθόξως αναγνωριζομένου από αιώνων προνομίου αυτού, ήτοι της κηδεμονικής και πρωτευθύνου αρχιδιακονίας του υπέρ της πανορθόξου ενότητος χάριν της ψυχικής σωτηρίας του Χριστωνύμου ανά την υφήλιο πληρώματος. Τα περί της πανορθόξου ταύτης προνοίας και κηδεμονικής προνομίας του Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Αγιοτάτου Αποστολικού, Πατριαρχικού και Οικουμενικού Θρόνου γράφει ο αιόδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Χρύσανθος Α΄ προς τον Αλεξανδρείας Ιερόθεο (1825), αναφέρον ότι: *«...ο καθ' ημάς Αγιώτατος Πατριαρχικός, Αποστολικός και Οικουμενικός Θρόνος, δεν καταγίνεται εις την διάταξιν των οικείων αυτού μόνον και εις την ευστάθειαν των σχετικών αυτώ εκκλησιαστικών πραγμάτων, αλλ' εκτείνει την πρόνοιαν και προς τα συμφέροντα των λοιπών αγιωτάτων θρόνων. Διά τούτο και το, Οικουμενικός, προνόμιον έχει και ου διέλιπεν άνωθεν και εξ αρχής εν τοις προσφόροις καιροίς από του να ενεργή φιλαδέλφως και να συντρέχη εκ παντός τρόπου εις τας ανάγκας και χρείας των λοιπών αγιωτάτων θρόνων, σκοπόν έχων την κατάρτισιν και την ψυχικήν σωτηρίαν του εν αυτοίς χριστωνύμου πληρώματος, χρέος ηγούμενος την ένδειξιν της προνοίας ταύτης πρώτιστον απάντων χρεών και δικαιότατον»*.

Η υπ' ουρανόν Ορθοδοξία είναι οργανισμός που βιώνει το μυστήριο της ευσεβείας εν Χριστώ και η λειτουργική αρμονική ενότητα των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών δια μέσου των αιώνων συντελείται διά του Οικουμενικού Θρόνου, ο οποίος αποτελεί τον αμετάθετο και ακατάβλητο *«εγγυητή της κανονικότητας, ευταξίας και ευσταθείας»* των πανορθόξων, όπως τούτο προσφυώς επισημαίνει ο αιόδιμος λόγιος Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος γράφοντας ότι: *«Η Ορθοδοξία είναι ζωή, ως ζωή είναι οργανισμός, ως οργανισμός δε έχει κεφαλή και κέντρο το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το οποίο έχει μοχθήσει όσο ουδεμία άλλη Εκκλησία υπέρ της Ορθοδοξίας και αφού υπέμεινε καθαρμούς μεγάλους, καθαγίασε στους αιώνες τη θέση της Μητρός Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας την οποία κατέλαβε και κατέχει. Η θέση και τα δικαιώματα των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών είναι καθορισμένα υπό των ιερών Κανόνων και της ιστορίας υπό των οποίων είναι επίσης καθορισμένη και η πρωτόθρονος μεταξύ αυτών θέση του Οικουμενικού Πατριαρχείου»*.

Ο δε αιόδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Μάξιμος ο Ε΄ (1946-1948) μεταξύ άλλων επιμαρτυρεί αποφαινομένος πρωθιεραρχικώς ότι η Πρωτόκλητος και Προκαθημένη εν Ορθοδόξοις Μητηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία *«... δεν είναι μία τις των Εκκλησιών, τουτέστιν εκκλησιαστικός οργανισμός, μόνον εν τη ιδία αυτού κανονική περιοχή κινούμενος και ενεργών προς εκπλήρωσιν του θείου σκοπού, ον επιδιώκει*

πάσα επί μέρους Εκκλησία. Είνε, κατά την παράδοσιν των αιώνων και την κοινήν αναγνώρισιν, η Πρωτόθρονος Εκκλησία, η πρώτη εις τιμήν εν ταις αδελφαίς, αλλά και εις ευθύνην διεκκλησιαστικήν. Είνε η συνισταμένη των κατά μέρος εκκλησιαστικών δυνάμεων, ο σύνδεσμος, ο και εξωτερικώς συνδέων προς αλλήλας εις αγάπην και ειρήνην τας Εκκλησίας του Χριστού».

Εάν η Πρωτόθρονος και Πρωτεύθυνος Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία υπέκυπτε στους δόλιους και ύπουλους -γνωστούς τοις πάσι- τακτικισμούς και ανοίκειους εκβιασμούς των ηγητόρων της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας, τότε μέχρι και σήμερα δεν θα υπήρχε η Ορθόδοξη εν Γεωργία Εκκλησία. Εν προκειμένω, μνειάν ποιούμεθα της σχετικής εν έτει 1920 συνταχθείσης και υποβληθείσης στην Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου «*Εκθέσεως*» του Μητροπολίτου Τραπεζούντος Χρυσάνθου «*Περί της Εκκλησίας της Γεωργίας*», η οποία από τον Ε΄αίωνα ανεγνωρίσθη ως αυτοκέφαλος υπό του Πατριαρχείου Αντιοχείας υπαγομένη κανονικώς στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία αυτού. Κατά το έτος 1811 εστερήθη της ιστορικής εκκλησιαστικής-κανονικής προνομίας αυτής, όταν κατηργήθη αντικανονικώς το ανεξάρτητο και αυτοκέφαλο εκκλησιαστικό αυτής καθεστώς υπό του αυτοκράτορος της Ρωσίας και βιαίως υπετάγη στην δικαιοδοσία του Μόσχας.

Μόλις κατά το έτος 1917 και παρά τα όποια προσκόμματα της Ορθοδόξου εν Ρωσία Εκκλησίας, κατέστη δυνατή η αποκατάσταση της ιστορικής ανεξαρτησίας της αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Γεωργίας, η οποία ναι μεν κατά το έτος 1917 αποφασίζει την αποκατάσταση του αυτοδιοίκητου (αυτοκεφάλου), αλλά μέχρι και το έτος 1990 η Τυφλίσ εκούσα άκουσα συνέχιζε να παραμένει υπό τον έλεγχο του Μόσχας, που είχε συγκατανεύσει στην δημιουργία απλώς φυλετικής Γεωργιανής Εκκλησίας και η Ιερά Σύνοδος της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας είχε αναγνωρίσει *a posteriori* τα διενεργηθέντα (1927), ενώ η Προκαθημένη εν Ορθοδόξοις Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία ουδέποτε έπαυσε να διερευνά τρόπους άρσεως του αμφιλεγόμενου τούτου εκκλησιαστικού καθεστώτος. Χάρις στην πρωτοβουλία του αιιδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου Δημητρίου το όλο ακανθώδες ζήτημα της κανονικότητας της αυτοκεφαλίας της Εκκλησίας της Γεωργίας επανεθεωρήθη υπό της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου και την 3^η Μαρτίου του έτους 1990, Πατριαρχική και Συνοδική αποφάσει, η Εκκλησία της Γεωργίας (Ιβηρίας) ανεκηρύχθη αυτοκέφαλη διά της εκδόσεως του σχετικού *Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου περί αναγνώρισεως και κυρώσεως του αυτοκεφάλου*, ενώ παράλληλα εξεδόθη υπό της Πρωτοθρόνου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας και η *Πατριαρχική και Συνοδική Πράξι αποδόσεως της πατριαρχικής αξίας και περιωπής* στην αρτισυσταθείσα κανονικώς Αγιωτάτη Ορθόδοξη εν Γεωργία Εκκλησία. Στο δε κείμενο του Τόμου της αυτοκεφαλίας ορίζετο ότι ο του Στάχνος Θρόνος, ήτοι το Οικουμενικό Πατριαρχείο «*ελέω Θεού την αποστολικήν μέριμναν πασών των Εκκλησιών αναδεδειγμένος και της περί αυτάς οικονομίας άνωθεν εμπειστευμένος την διαχείρισιν και την χειραγωγήν, κατά την του βιοτικού πολιτελυματος καιρίαν χρείαν*» απετίμησε το πρόσφορον των συνθηκών και συνήνεσε στην εκπλήρωση του παλαιοί τούτου αιτήματος των Ορθοδόξων αδελφών Γεωργιανών, όπως ακριβώς εντός ενός σαφούς και ακριβούς κανονικού και εκκλησιολογικού πλαισίου δύναται να χορηγηθεί και το αυτοκέφαλο εκκλησιαστικό διοικητικό καθεστώς και στην μαρτυρική και πολυδιηρημένη Ορθόδοξη εν Ουκρανία Εκκλησία.

Στην προμνημονευθείσα ιστορικής σημασίας και αξίας «*Εκθεση περί της Εκκλησίας της Γεωργίας*», ο λόγιος Μητροπολίτης Τραπεζούντος Χρυσάνθος, αφού επεσκέφθη κατά

τον Νοέμβριο του 1919 την Τιφλίδα και είχε εκτενείς συνομιλίες με τους πολιτικούς και εκκλησιαστικούς ιθύνοντες αυτής, αναφέρεται στο αξιομνημόνευτο περιεχόμενο της επιστολής του Καθολικού Αρχιεπισκόπου Γεωργίας Λεωνίδα, την οποία απέστειλε, υπό ημερομηνία 5 Αυγούστου 1919, ως απάντηση στην προηγηθείσα επιστολή, υπό ημερομηνία 29 Δεκεμβρίου 1917, της Ιεράς Συνόδου της εν Ρωσία Εκκλησίας με την οποία αυτή διεμαρτύρητο για την κατόπιν ομοφώνου αποφάσεως κλήρου και λαού ανακήρυξη της αυτοκεφαλίας της Ορθοδόξου εν Γεωργία Εκκλησίας.

Στην βαρυσήμαντη εκείνη επιστολή της οποίας το περιεχόμενο διασώζει ο Τραπεζούντος Χρύσανθος, ο τότε νεοεκλεγείς Καθολικός Αρχιεπίσκοπος Γεωργίας Λεωνίδας ανέφερε στον Μόσχα Τύχωνα, μεταξύ άλλων, και τα εξής: «...εν τη επιστολή ταύτη ο Αρχιεπίσκοπος Γεωργίας πειράται να αποδείξη ότι η Γεωργία ενωθείσα προ εκατόν και επέκεινα ετών μετά της ομοδόξου Ρωσσίας υπό ενιαίαν πολιτικήν εξουσίαν ουδέποτε και δι' ουδεμιάς πράξεως εξεδήλωσε την επιθυμίαν, όπως ενωθή μετ' αυτής και εκκλησιαστικώς· τουναντίον μάλιστα η Σύνοδος των Ιεραρχών της Γεωργίας είχεν ωρισμένην απόφασιν να διατηρήση και υπό το νέον πολιτικόν καθεστώς την εκκλησιαστικήν της ανεξαρτησίαν· ότι την ανεξαρτησίαν ταύτην κατ' αρχάς εσεβάσθη και αυτή η Αγιοτάτη Ρωσική Σύνοδος μη θελήσασα να αναμιχθή εις τας υποθέσεις της Γεωργιανής Εκκλησίας.

Η βιαία κατάργησις του αυτοκεφάλου της Γεωργιανής Εκκλησίας ην έργον των κοσμικών αρχόντων παρά πάντα νόμον και κανόνα, η δε Ρωσική Εκκλησία αντί να διαμαρτυρηθή κατά των υπερβασιών τούτων της κοσμικής εξουσίας ευχαρίστως εδέχθη έπειτα την αντικανονικώς υπό της κοσμικής εξουσίας παραδοθείσαν αυτή κυριαρχίαν επί της αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Γεωργίας επί αθετήσει των ιερών κανόνων· ότι πάσα κατόπιν διαμαρτυρία είτε ιεραρχών είτε λαϊκών κατά της αυθαιρέτου καταργήσεως της ανεξαρτησίας της Γεωργιανής Εκκλησίας και του επιδιωκομένου εκρωσισμού των Γεωργιανών υπό της κοσμικής εξουσίας επνίγη εις το αίμα είτε ετιμωρήθη δι' εξορίας· ότι επειδή και ουδόλως ενεθάρρυνε τους Ιεράρχας της Γεωργίας υποβάλλοντας αίτησιν περί του αυτοκεφάλου της Εκκλησίας των κατά το 1905 περί ποθητής λύσεως του ζητήματος, τουναντίον μάλιστα φανερά ήσαν τα σημεία αρνητικής είτε αντικανονικής λύσεως, διά τούτο προέβησαν εις την οίκοθεν ανακήρυξιν της ανεξαρτησίας της Εκκλησίας των...

Και τέλος παρακαλεί και ο Αρχιεπίσκοπος Γεωργίας νυν, οπότε τα αρχαία παρήλθε και γέγονε τα πάντα καινά, υπό το ανακαινισθέν εκκλησιαστικόν και πολιτικόν καθεστώς ανακαινισθώσι και αυτοί εις τα προς αλλήλους αισθήματα ώστε και οι δύο ομόδοξοι λαοί πιστοί εις τας εκκλησιαστικάς των παραδόσεις να δυνηθούν να ζήσουν εν αμοιβαία ειρήνη εκτελών έκαστος τον προορισμόν αυτού προς κοινήν σωτηρίαν και δόξαν Θεού...».

Εξάλλου, σύμφωνα με την σαφή και ρητή τοποθέτηση του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, την μη επιδεχομένη ουδέ κατ' ελάχιστον αυθαιρέτων παρερμηνειών περί του λεγομένου Ουκρανικού Ζητήματος και των απαραγράπτων και απαραμειώτων πνευματικών και Κανονικών δικαιωμάτων του Οικουμενικού Θρόνου επί του Ουκρανικού εδάφους: «η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως, αληθεύουσα εν αγάπη, αγωνίζεται και σήμερα δια την οριστικήν διευθέτησιν των εκκλησιαστικών πραγμάτων εν Ουκρανία... Ας μη λησμονώμεν, εξ άλλου, ότι ουδέποτε η Κωνσταντινούπολις εξεχώρησε διά Πράξιν τινος το έδαφος της Ουκρανίας εις οιονδήποτε παρά μόνον το δικαίωμα της χειροτονίας ή της μεταθέσεως του Μητροπολίτου Κιέβου εις τον Μόσχα υπό τους όρους να εκλέγεται (ο Κιέβου) υπό Κληρικολαϊκής Συνελεύσεως και να μνημονεύη τον Οικουμενικόν Πατριάρχην. Ακούσατε τι σχετικώς αναφέρεται εις τον Τόμον της αυτοκεφαλίας με την οποίαν

εδωροφόρησεν η Μήτηρ Εκκλησία την Εκκλησίαν Πολωνίας: «γέγραπται γαρ ότι η από του καθ'ημάς Θρόνου αρχική απόσπασις της Μητροπόλεως Κιέβου και των εξ αυτής εξαρτωμένων Ορθοδόξων Εκκλησιών Λιθουανίας και Πολωνίας και η προσάρτησις αυτών τη Αγία Εκκλησία Μόσχας ουδαμώς συνετελέσθη συμφώνως ταίς νενομισμέναις κανονικαίς διατάξεσιν, ουδ'ετηρήθησαν τα συνομολογηθέντα περί πλήρους εκκλησιαστικής αυτοτελείας του Μητροπολίτου Κιέβου, φέροντος τον τίτλον Εξάρχου του Οικουμενικού Θρόνου...».

Κατά το «αναλογικώς συναμφοότερον» προς τα ιστορικά, πολιτικά και εκκλησιαστικά γενόμενα εν Γεωργία και αφού μετά την πτώση του αθεϊστικού κομμουνιστικού σοβιετικού καθεστώτος η Ουκρανία αποτελεί και είναι ανεξάρτητο κράτος, δύναται να έχει την ανεξάρτητη και αυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία αυτής. Εκ των πραγμάτων η μόνη δυνατή λύση του Γόρδιου αυτού εκκλησιαστικού δεσμού είναι η ίδρυση της Μίας, Αγίας, Ενιαίας και Αδιαιρέτου Αυτοκεφάλου εν Ουκρανία Ορθοδόξου Εκκλησίας. Πάσα άλλη λύση, η οποία απλώς και μόνο θα ικανοποιεί το εθνοφυλετικό βατικάνειο πνεύμα της εκκλησιαστικής εν Μόσχα ηγεσίας, η οποία έχει μεταμορφωθεί σε φερέφωνο της εξωτερικής Ρωσικής πολιτικής και συνάμα σε «δούρειο ίππο» και «πέμπτη φάλαγγα» για την Πανορθόδοξη ενότητα, δεν έχει προοπτική και βλάπτει το Ορθόδοξο εν Ουκρανία Χριστεπώνυμο πλήρωμα. Περί αυτών και οι «λίθοι κεκράζονται».

Πάντα ταύτα επιβεβαιοί και ο επιφανής και διαπρεπής Ρώσος Ιστορικός I.Sokoloff, ο οποίος στο περισπούδαστο αυτού πόνημα, υπό τον τίτλο: «Το Βυζάντιον, Φύλαξ της Ορθοδοξίας» γράφει ότι «Η Ορθοδοξία εδημιούργησεντον ζώντα οργανισμόν και τον αδελφικόν σύνδεσμον ομάδος όλης Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών. Εν ταις Εκκλησίαις ταύταιςτην πρωτεύουσαν θέσιν κατείχαν η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως. Η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, θεμελιωμένη επί των δογμάτων και των κανόνων της οικουμενικής Εκκλησίας, παρά πάντα αυτής τα προνόμια, ουδέποτε κατέτεινε προς υποδούλωσιν των λοιπών Ανατολικών Εκκλησιών, ήτοι της Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων και Κύπρου,καίτοι η βυαντινή ιστορία ουκ ολίγας παρέσχεν αφορμάς προςδεσποτείαν.Ούτω, πάσαι αι Ανατολικαί Εκκλησίαι ετήρησαν την αυτοκέφαλον αυτών αξίαν, ην έλαβον κατά την εποχήν των Οικουμενικών Συνόδων.Τηρούσαι δε την ανεξαρτησίαν αυτών,ταυτοχρόνως διατελούσιν εν στενώ προς αλλήλας συνδέσμω και αμοιβαία σχέσει και αποτελούσιν εν όλον, ένα ζώντα οργανισμόν. Ως ενωτική και συνδετική μεταξύ αυτών αρχή χρησιμεύει η οικουμενική Ορθοδοξία, ως ενότης δογμάτων και θεμελιώδους κανονικού κώδικος, η δι' εκάστην εξ αυτών τήρησις του ανέκαθεν υφισταμένου αυτοκεφάλου, και ο αδιάλειπτος αδελφικός σύνδεσμος εν τη κοινότητι των εκκλησιαστικών σκοπών, άνευ μειώσεως ή πιέσεως της ανεξαρτησίας εκάστης αυτών».